

24. У народзе гавораць:

- 1) лезучы ў *нерат* ...; 2) ідучы па *кладаццы* ...;
3) едучы *бачком* ...; 4) *седзячы* ...

Дапоўніце народныя выслоўі:

- а) *ні з кім не зачэпішся*; б) *нічога не выседзіш*;
в) *не пройдзеш уперад*; г) *на бакі не глядзі*.

- А) 1-а, 2-б, 3-в, 4-г.   Б) 1-г, 2-а, 3-б, 4-в.   В) 1-б, 2-в, 3-г, 4-а.
Г) 1-в, 2-г, 3-а, 4-б.   Д) 1-г, 2-а, 3-в, 4-б.

25. Якія з дадзеных прыслоўі напішаце асобна?

- 1) *(у)нізе*; 2) *(у)даль*; 3) *(на)няволі*; 4) *(у)рассыпную*.

- А) усе прыклады.   Б) няма патрэбных прыкладаў.
В) 1, 2.   Г) 2, 3.   Д) 3, 4.

26. Колькі косак неабходна паставіць у дадзеным сказе?

*Вёска свая і не свая маленькая шэрыя стрэхі шэрыя платы зялёны сум
бярэзін і ліп над хатамі сцежка праз чужы надворак праз сіні чабор з
рахманымі пчоламі праз калматы палын дзе ляжыць ачасаная дзеравіна і
пахнуць смалою падсохлыя паскручваныя ў трубку жоўтыя трэскі.*

- А) 5.   Б) 7.   В) 9.   Г) 11.   Д) 13.

27. Якую назву мае п'еса Аляксея Дударова пра Рагнеду?

- А) “Сінявочка”.   Б) “Палачанка”.   В) “Восеньскія сны”.
Г) “Выбар”.   Д) “Святая птушка”.

28. У народзе гавораць: “Хлеб – усяму галава, а ... – усяму душа”. Якога слова не хапае?

- А) печ.   Б) поле.   В) хата.   Г) бульба.   Д) лён.

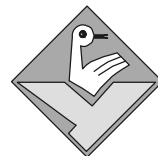
29. Нашы продкі, калі размова ішла пра меры даўжыні, выкарыстоўвалі назвы: 1) *вярста*; 2) *вяршок*; 3) *аршыны*; 4) *сажань*.

Размясціце назвы ў паслядоўнасці ад меншай меры даўжыні да большай.

- А) 1, 2, 3, 4.   Б) 3, 1, 4, 2.   В) 4, 2, 1, 3.   Г) 2, 3, 4, 1.   Д) 3, 4, 1, 2.

30. Хто з вядомых мастакоў слова адзначыў: “Афарызмы – гэта тэрміновыя тэлеграмы розуму”?

- А) Я. Брыль.   Б) В. Карамзаў.   В) Г. Марчук.
Г) І. Чыгрынаў.   Д) І. Навуменка.

Конкурс па беларускай мове «БУСЛІК-2015»

Чацвер, 19 лютага 2015 года

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- карыстацца падручнікамі, канспектамі, справачнай літаратурай і электроннымі сродкамі забараняецца;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання (10 лягчэйшых пытанняў – па 3 балы, 10 найбольш складаных – па 5 балаў, астатнія 10 – па 4 балы); складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна на яго адказалі;
- няправільны адказ адзначаецца чвэрцю балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, і залічваецца са знакам «мінус», у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- максімальная колькасць балаў, якую можа атрымаць удзельнік конкурсу, – 150, аднак аўтары задання не прадугледжваюць яго поўнага выканання ўдзельнікамі. У заданне гульні-конкурсу ўключаны пытанні, веды пра якія не прадугледжаны школьнай праграмай;
- самастойная і сумленая работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу; пры парушэнні гэтых патрабаванняў удзельнікі могуць быць дыскваліфікаваны;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем застаецца ўдзельніку;
- вынікі ўдзельнікаў размяшчаюцца на сайце <http://www.bakonkurs.by/> праз 1-1,5 месяцы пасля правядзення конкурсу.

Заданне для вучняў 10-11 класаў

1. У народзе здаўна гавораць: “Работа ... салодзіць”. Што салодзіць работа?

- А) сон.   Б) думкі.   В) хлеб.   Г) ваду.   Д) адпачынак.

2. Вучні атрымалі заданне вызначыць, якія марфемы мае назоўнік *узлесак*.

Антось сказаў, што слова мае карань, прыстаўку, суфікс.

Юрась – карань, канчатак.

Алеся – карань, прыстаўку, два суфіксы.

Змітрок – карань, прыстаўку, суфікс, нулявы канчатак.

Агата – карань, суфікс, канчатак.

Хто з вучняў правільна адказаў?

- А) Антось.   Б) Юрась.   В) Алеся.   Г) Змітрок.   Д) Агата.

3. Адпаведнікам рускага слова *киоскер* з’яўляецца ...

- А) кіяскёр.   Б) кіаскёр.   В) кіяскер.   Г) кіескёр.   Д) кіёскер.

4. Якому ўстойліваму спалучэнню слоў адпавядае значэнне ‘прыцягваць увагу, быць прыметным’?

- А) мазоліць вочы.   Б) кідацца ў вочы.   В) адвесці вочы.
Г) як вокам ахапіць.   Д) вока гарыць на што-небудзь.

Конкурс арганізаваны і праводзіцца Грамадскім аб’яднаннем «Беларуская асацыяцыя «Конкурс» сумесна з Акадэміяй паслядыпломнай адукацыі пад эгідай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

220045, г. Мінск, вул. Яна Чачота, 16

тэл. (017) 372 36 17, 372 36 23

e-mail: info@bakonkurs.by   <http://www.bakonkurs.by/>

5. Выберыце правільна запісанае(-ыя) спалучэнне(-і) слоў:

- 1) транзістарны білет; 2) быць камунікальным; 3) выказаць апендыкс.
А) усе варыянты. Б) няма правільных варыянтаў. В) 1, 2. Г) 2. Д) 3.

6. У якім творы Якуб Колас сказаў пра наступленне восені:

- Нікла жыццё ў шумным лесе, І ляцелі ў паднябессе*
Агальяўся твар зямлі, З звонкім крыкам жураўлі?
А) “Новая зямля”. Б) “Рыбакова хата”. В) “Голас зямлі”.
Г) “Сымон-музыка”. Д) “Міхасёвы прыгоды”.

7. Які выраз адпавядае ўстойліваму спалучэнню з рускай мовы *дело в шляпе*?

- 1) усё ў парадку; 2) даваць наганяй;
3) адзін другога варты; 4) на злодзеі і шапка гарыць.
А) няма правільнага варыянта. Б) 1. В) 2. Г) 3. Д) 4.

8. Выберыце з дадзеных назоўнікі, якія абазначаюць зборныя прадметы:

- 1) снег; 2) гарох; 3) смех; 4) чарот.
А) усе прыклады. Б) няма правільных варыянтаў. В) 1, 3. Г) 2, 4. Д) 3, 4.

9. Крупінка якога-небудзь цвёрдага рэчыва называецца ...

- А) драбната. Б) драбніца. В) драбок. Г) драбязя. Д) драбілка.

10. У якіх словах “схаваліся” асабовыя займеннікі?

- 1) артыст; 2) арыя; 3) выкрунтасы; 4) Ашмяны.
А) усе прыклады. Б) няма патрэбных прыкладаў. В) 1, 2. Г) 2, 3. Д) 3, 4.

11. Выберыце правільна запісаны выраз:

- 1) ад краю да краю; 2) з края да краю; 3) канца-края не відаць.
А) усе прыклады. Б) няма патрэбных прыкладаў. В) 1. Г) 2. Д) 3.

12. У якіх словах на месцы пропуску напішаце літару *е*?

- 1) кал..ндар; 2) в..сёлка; 3) с..зон; 4) с..кунда.
А) усе прыклады. Б) няма патрэбных прыкладаў. В) 1, 2. Г) 2, 3. Д) 3, 4.

13. Якім членам сказа з’яўляецца выдзеленае ў сказе слова?

- Яна для мяне як сястра.
А) дзейнікам. Б) выказнікам. В) азначэннем.
Г) дапаўненнем. Д) акалічнасцю.

14. Выберыце словы, у якіх правільна пастаўлены націск:

- 1) да□лей; 2) дасы□та; 3) за□няты; 4) каме□нны; 5) кры□ху.
А) усе прыклады. Б) няма правільных прыкладаў. В) 1, 3. Г) 2, 4. Д) 3, 5.

15. Выберыце правільна запісаныя словы:

- 1) кувет; 2) шлахбаум; 3) рукзак; 4) інжэнер; 5) дырыжор.
А) усе прыклады. Б) няма патрэбных прыкладаў. В) 1, 3. Г) 2, 4. Д) 3, 5.

16. Якое лексічнае значэнне адпавядае ўстойліваму спалучэнню *доўгая песня*?

- А) ‘вельмі многа нагаварыць, наабяцаць’.
Б) ‘тое, што не хутка можа быць ажыццёўлена’.
В) ‘блытацца ў самых простых пытаннях’.
Г) ‘вельмі добра, грунтоўна ведаць што-небудзь’.
Д) ‘адкладваць якую-небудзь справу на доўгі час’.

17. У якіх словах на месцы пропуску напішаце літару *ў*?

- 1) стра..с; 2) фра..; 3) фа..на; 4) ла..рэат.
А) усе прыклады. Б) няма патрэбных прыкладаў. В) 1, 2. Г) 2, 3. Д) 3, 4.

18. У даўнія часы ў гэты дзень тыдня, як правіла, хадзілі запрашаць гасцей на вяселле, а таксама распачыналі жніво, спраўлялі зажынкi. Пра які дзень тыдня ідзе размова?

- А) панядзелак. Б) аўторак. В) серада. Г) чацвер. Д) пятніца.

19. Выберыце з дадзеных словы, якія пішуцца праз злучок:

- 1) паў(Віцебска); 2) Бялыніцкі(Біруля); 3) паў(аркуша); 4) авія(мадэліст).
А) усе прыклады. Б) няма правільных прыкладаў. В) 1, 2. Г) 2, 3. Д) 3, 4.

20. Якія дзеясловы ў форме 2-ой асобы множнага ліку з дадзеных запісаны правільна?

- 1) берыце; 2) маўчыце; 3) лежыце; 4) пішыце.
А) усе прыклады. Б) няма правільных прыкладаў. В) 1, 2. Г) 2, 3. Д) 3, 4.

21. Выберыце з дадзеных правільна запісаныя словазлучэнні:

- 1) ісці на ваду; 2) наслаць на хлеб; 3) найсці на дачку.
А) усе прыклады. Б) няма патрэбных прыкладаў. В) 1, 2. Г) 1, 3. Д) 2, 3.

22. Алесь, Макар і Назар атрымалі заданне выпісаць з тэксту складаныя парадкавыя лічэбнікі. Алесь выпісаў *адзінаццаты, трохсоты*. Макар – *дзевяцісоты, шасцідзясяты*. Назар – *сто першы, дзевяност пята*. Хто з вучняў правільна выканаў заданне?

- А) усе вучні. Б) усе вучні дапусцілі памылкі.
В) Алесь. Г) Макар. Д) Назар.

23. Выберыце з дадзеных сказы, у якіх правільна пастаўлены знакі прыпынку:

1. Прасякнутае пахамі зямлі, паветра было крышталёва чыстае.
2. Стагі, парыжэлыя ад дажджу і ветру, стаялі абапал дарогі.
3. Парослая высокай травой, ядлоўцам сцяжынка вяла да самага возера.
4. Сагрэтыя ласкавым сонцам мы, юныя вандроўнікі, марылі хутчэй дайсці да ракі.
А) усе сказы. Б) 1, 2. В) 1, 3. Г) 2, 3. Д) 3, 4.